

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

MÜRIAAD*f*EST

Ester Mägi mälestuskontsert

EMTA sümfooniaorkester

Solist Helen Lepalaan METSOSOPRAN

Dirigent Paul Mägi

Sissejuhatava ettekandega esineb
muusikateadlane, professor Kristel Pappel

Kavas

Ester Mägi

14.11.2021 – 17.00

EMTA suur saal

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia esindusfestival – müriaadFEST – toob hilissügisel vaatajate-kuulajateni kirju läbilõike muusika- ja teatriakadeemias toimuvast, siin loodavatest muusikastiilide ja etenduskunstide paljususest, millest kokku kujuneb kontsertide ja etenduste tõeline müriaad. Avame festivalinädalaks ukсед Eesti ainsa muusika- ja teatriülikooli põnevasse loomingulisse maailma. Esitleme mitmekülgset andekaid interpreete – meie üliõpilasi ja professoreid-õppejõude –, kes musitseerivad ja esinevad koos, et tutvustada erinevatele ajastutele omaseid väljendusviise klassikast tudengite uudisloominguni välja.

Sissejuhatav ettekanne – muusikateadlane, professor Kristel Pappel

Ester Mägi (1922–2021)

„Vesper“ (1990/1998)

„Bukoolika“ (1983)

„Laulud Betti Alveri luulega“ (1981, Paul Mägi orkestratsioon 1984/2017)

I „Jälle ja jälle“

II „Linnud naersid“

III „Puust palitu“

Helen Lepalaan (metsosopran)

EMTA sümfooniaorkester

Kontsertmeister **Annelize Vlasenko**

Dirigent **Paul Mägi**

Jälle ja jälle

Kui kajab muusika ja naeruhääl on hele,
näod hõõguma ju löövad rõõmuroast,
siis läbi linna lumeväljadele
ma tasakesi põikan pidutoast.

Nüüd kustub kaugel kumav aknarida.
Täis pilkused on taevapimedik.
Ma seisatan.
Sa tuled jällegi, mu kohtunik,
ja küsid jälle midagi.
Kuid mida, mida
sa siis ei tea?

Sa näitad minule mu armetust
ning jällegi on osatada vaja
sul minu eluhoolet, mu elumaja,
mu endahellitust ja edevust.

Su käes on korraga kui kulurohi
mu rinnalt kistud hõbelill.
Nii raske, raske tuule rajuvil
sa rebid kõik mu hingehilbud maha.

Ma oma võimetuses vahel vihkan sind!
Kuid sinuta, mu süüdistaja,
ma siiski, siiski elada ei taha,
ma elada ei saa,
ma elada ei tohi!

Linnud naersid

Uneaknale
kevad koputas.
Tahtsin tumedas
majas magada.

Tahtsin tumedas
majas magada,
näpus härmalill,
rinnas räitsakad.

Aga kevade
kiirgas valusalt
õite õhetust
eluhaavale.

Kõik mu suletud
mõtted veeretas
tuhka tuuluke
tantsukingaga.

Linnud katusel
naersid laginal,
kui mind ahastus
aknal kägistas.

1968

Puust palitu

Päike paistis, kaste hiilgas,
vidutas vihma veidike,
pojuke mängis memme põlvel,
seljas titekleidike.

Juba need julged jõngerjalad
jooksid joovikarabani.
Tuli rätsep, õmbles riided,
nikerdas nõöpaugud nabani.

Oli see hunt, kes äkki huikas,
tusar tihniku asukas?
Nooruk sõitis laia laande
karuses killa-kasukas.

Kihas taplus, loitsid leegid,
suitsesid sõja-kerised,
mehepoeg vaarus keset välja,
vammused veidi verised.

Memmele jäid tühjad nurgad,
taadile hobuste talitus,
pojuke viidi kabelimäele
puhkama puust palitus.

1942

20. sajandi kaalukaima eesti naishelilooja **Ester Mägi** (1922–2021) rahvusliku olemusega looming kuulub eesti muusika kuldvaramusse. Jätkates oma õpetaja Mart Saare ning teiste heliloojate – Cyrillus Kreek, Eduard Tubin – algatatud rahvuslikku suunda, on Mägi oma teostes meisterlikult ühendanud arhailise rahvaviisi euroopaliku vormikultuuriga. Olles peamiselt küll instrumentaalmuusika looja, on tema loomingunimekirjas ka palju koorimuusika pärle. Mägi rahvusliku helikeelega muusikale on omane kammerlikkus ning lakooniline esitusviis koos selge vormikäsitluse ja läbipaistva kõlapildiga. 1960. aastatest lisandus tema teostesse ka üha rohkem modernistlikke väljendusvahendeid. Tema tippteoste hulka kuuluvad Sümfoonia (1968), Variatsioonid klaverile, klarnetile ja keelpilliorkestrile (1972), „Bukoolika“ (1983), „Dialoogid“ flöödile, klarnetile, tšellole ja klaverile (1976).

Mälestuskontserdil kõlavad mõned helilooja olulisemad orkestriteosed. Keelpillidele kirjutatud „**Vesper**“ on seade varasemast viulile ja klaverile/orelile loodud palast ning ühtlasi Mägi viimane orkestriteos. Selles läbinisti põhjamaises ja rahvaviisile tuginevas muusikas võib täheldada ka üllatavaid eksootika varjundeid. Hapra ja värviküllase „**Bukoolika**“ keskmes on Eesti eri paikadest pärit karjaseviisid. Ostinaatse rütmikaga miniatuurile lisavad huvitavaid kõlavärve sellised löökpillid nagu tšelesta, kellad ja kellamäng. Instrumentaalmuusika kõrval tuleb esitusele ka kolmeosaline laulutsükkel „**Laulud Betti Alveri luulega**“ Paul Mägi orkestratsioon (1984/2017), mille heterofoonilise faktuuriga helikeeles on Alveri luule pingelisus ning eksistentsiaalne kurbus täpse ja ilmeka väljenduse leidnud.

Meeta Morozov

Helen Lepalaan on õppinud laulmist Eesti Muusikaakadeemias Ludmilla Issakova lauluklassis (1996–2000), Amsterdami Konservatooriumis Udo Reinemanni käe all (2000–2001) ja Maastrichti Konservatooriumis Mya Besselinki juhendamisel (2001–2004). Lisaks on ta täiendanud end Monika Hauswalteri ja Charlotte Margiono juures.

Aastatel 2006–2008 oli Lepalaan Hollandi Zuidi Ooperi solist, 2008. aastast on ta vabakutseline ning laulab erinevates teatrites. Tema arvukate ooperirollide hulka kuuluvad näiteks Carmen (Bizet' „Carmen“, Koblenzi Teater, Heidelbergi Ooperifestival, RO Estonia), Maddalena (Verdi „Rigoletto“, Valloonia Kuninglik Ooper), Cherubino (Mozarti „Figaro pulm“), Julius Caesar (Händeli „Julius Caesar“, RO Estonia), Rosina (Rossini „Sevilla habemeajaja“, Zuidi Ooper), Kate Pinkerton ja Suzuki (Puccini „Madama Butterfly“, Belgia ooperiselts Idée Fixe), Polina (Tšaikovski „Padaemand“, RO Estonia) jpt.

Lepalaan on üles astunud paljudel mainekatel lavadel Saksamaal, Inglismaal, Belgias ja Hollandis, sh Amsterdami Concertgebouw's. Ta on soleerinud paljudes Bachi, Händeli, Pergolesi, Mozarti, Beethoveni, Verdi, Schuberti ja Pärdi vokaalsuurvormides. 2018. aastal osales Lepalaan Rudolf Tobiase oratooriumi „Joonas“ eestikeelse versiooni ja originaalorkestratsiooni esiettekandel. Samuti tegutseb Lepalaan kammermuusikuna, andes soolokontserte eesti, vene, prantsuse ja ameerika muusikaga ning lauldes rahvusvaheliselt tunnustatud kammermuusikatrios „Kybele“.

Lepalaan on teinud koostööd Neeme Järvi, Tõnu Kaljuste, Ludovic Morlot', Ed Spanjaardi, Daniel Raiskini, Ivan Angelovi, Daniele Rustioni, Thomas Roesneri, Marcus Boschi jt dirigentidega ning laulnud Tallinna Kammerorkestri, ERSO, Brabanti Orkestri, Haagi Residentie-orkestri, Limburgi Sümfooniaorkestri ja Hollandi Rahvusliku Noorteorkestri ees. 2013. aastast on Lepalaan Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõud.

Paul Mägi on õppinud viulit ja trompetit Tallinna Muusikakeskkoolis, lõpetanud Tallinna Riikliku Konservatooriumi trompeti erialal Tõnu Tarumi juhendamisel ning Moskva Konservatooriumi dirigeerimise erialal Gennadi Roždestvenski juhendamisel. 1975. aastal asutas ta Eesti Raadio kammerorkestri ning tegutses 1984. aastani selle kunstilise juhi ja peadirigendina. 1984–1991 oli Mägi Estonia teatri dirigent, 1990–1994 Läti rahvusliku sümfooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht, 1995–2002 Rahvusoper Estonia loomingujuht ja peadirigent ning 2011–2020 Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent. Aastatel 2004–2018 töötas ta Uppsala kammerorkestri kunstilise juhi ja peadirigendina ning 2018. aastast on selle orkestri audirigent.

Paul Mägi on juhatanud kõiki olulisemaid Eesti sümfooniaorkestreid, samuti paljusid välisorkestreid Euroopas ja Ameerikas. Ta on dirigeerinud oopereid Moskva Suures Teatris, Nantes'i ja Malmö ooperiteatrites, Stockholmi kuninglikus ooperis, Soome rahvusoperis, samuti Moskva ooperiteatri Helikon etendusi Pariisi Théâtre des Champs-Élysées's, Montpellier's Prantsuse Raadio festivalil, Salzburgi Festspielhausis ja Moskvast. Rahvusoper Estonia loomingujuhtina on Mägi olnud mitme ooperi salvestamise eestvedajaks ja dirigendiks, sh Verdi „Nabucco“ (2000) ja Tambergi „Cyrano de Bergerac“ (2004). Samuti on ta tellinud Eesti algupäraseid oopereid, näiteks Kangro „Süda“ ja Eespere „Gurmaanid“, ning olnud enam kui 30 ooperi muusikajuht.

Vanemuises on ta toonud välja järgmised lavastused: Verdi „Trubaduur“, Lehári „Lõbus lesk“, Massenet' „Werther“, Tšaikovski „Jevgeni Onegin“, Aintsi „Rehepapp“, Tubina „Reigi õpetaja“, Bizet' „Carmen“, Donizetti „Lucia di Lammermoor“, Lille „Tulleminek“, J. Straussi „Viini veri“ ja Puccini „Madam Butterfly“. 2014. aastal pälvis Vanemuise teatri lavastusmeeskond, orkester ja trupp Eesti Teatriliidu muusikalavastuse auhinna Pjotr Tšaikovski ooperi „Jevgeni Onegin“ kunstiliselt auditava tulemuse eest. Paul Mägi dirigeerimisel on Vanemuise sümfooniaorkester

andnud välja mitmed CD-d: Villem Kapi sümfoonia nr 2 c-moll ja Artur Kapi „Fantaasia teemale B-A-C-H“, Bruckneri sümfoonia nr 2 c-moll, Tubina ooper „Reigi õpetaja“, Tambergi viis romanssi, sümfoonia nr 4, tšellokontsert ning Saint-Saënsi sümfoonia nr 3, värskeimana Ester Mägi „Kolm laulu Betti Alveri luulega“ (solist Helen Lepalaan) ja Eduard Tubina sümfoonia nr 2.

Mägi on tuntud ka džässviuldajana, ta on esinenud koos BBC sümfooniaorkestriga Royal Festival Hallis ning Bostoni sümfooniaorkestriga, samuti mänginud mitmetes ansamblites. Ta on EMTA professor ja EMTA SO peadirigent, Stockholmi Kuningliku Muusikakõrgkooli külalisprofessor ning Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia liige (2013).

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkester on Eesti professionaalsete orkestrantide kasvulava. Orkestrit on juhatanud paljud tuntud Eesti dirigendid nagu Roman Matsov, Vallo Järvi, Peeter Lilje, Eri Klas, Vello Pähn, Paul Mägi, Jüri Alperden, Arvo Volmer, Andres Mustonen, Toomas Kapten, Toomas Vavilov, Risto Joost ja Erki Pehk. Musitseeritud on ka välisdirigentide Michel Tabachniku (Šveits), Jin Wangi (Austria), Colin Mettersi (Inglismaa), Cecilia Rydinger Alini (Rootsi) ja Lutz Köhleri (Saksamaa) käe all. Ühel hooajal toob orkester publiku ette keskmiselt seitse kava. Korraldatakse koostöökontserte Eesti riikliku sümfooniaorkestriga, neist mitmeid on juhatanud ERSO peadirigent Neeme Järvi, ning Eesti suurima kontserdiagentuuriga Eesti Kontsert. Heaks traditsiooniks on saanud orkestri igakevadised uudisloomingu kontserdid. Orkester on saanud tunnustust kontsertreisidel Rootsi, Soome ja Saksamaale. Kolmel korral (2002, 2005, 2016) on esinetud Berliinis toimival festivalil Young Euro Classic, kust kahel korral on koju toodud uudisloomingu preemia – 2005. aastal Ülo Kriguli teosega „JenZeits“ ning 2016. aastal Liisa Hirschi teosega „Mechanics of Flying“. 2009. aastal oli EMTA SO Läänemere-äärsete maade muusikaakadeemiate ühenduse

(ABAM) orkestriakadeemia baasorkester. 2010. aastal toodi Eestis esmakordselt ettekandele Penderecki teosed „Concerto grosso“ ja „Ciaccona“, neist viimane helilooja enda dirigeerimisel. EMTA SO oli baasorkestriks nii 2017. aasta noorte laulupeol kui ka 2019. aasta üldlaulupeo teise päeva kontserdil. EMTA SOga töötab regulaarselt prof Toomas Vavilov ja peadirigendina prof Paul Mägi.

Flööt

Elisa Anna Lombardo
Karmen Palusoo + altflööt
Jólan Kiss + *piccolo*

Oboe

Alexey Savinkov
Kirke Pertel

Klarnet

Isabella Runge
Aino Raatikainen
Anni Ritson + bassklarnet

Fagott

Zhenyu Cao
Janet Murumets
Kristjan Kungla (kontrafagott)

Metsasarv

Kairi Sosi
Zhaohang Hu
Joosep Serva
Viesturs Čunka

Viul I

Annelize Vlasenko
Yumiko Matsuyama
Nuria Diaz Fuentes
Eva Aarnis
Grete Heinsaar
Madli Lehiste
Valentina Vaab
Triin Veissmann
Elle Isabel Lindpere
Elias Jaakob Koivisto
Elisabeth Härmand
Helen Västrik

Viul II

Peeter Margus
Georg Maaten
Melissa Carita Ots
Anastassia Bulkina
Karl Jõgi
Helina Sommer
Vasil Geshev
Polina Solovjova
Triin Krigul
Kadi Vilu

Trompet

Silver Niinemets

Jussi Lauri Sebastian Rysä

Tromboon

Andres Kontus

Peeter Margus

Johannes Kiik

Tuuba

Toomas Oskar Kahur

Löökpillid

Anni Karu

Gertrud Leopard

Brita Reinmann

Atis Kriškāns

Klaver/Tšelesta

Marrit Gerretz-Traksmann

Oksana Lohinova

Harf

Liis Jürgens

Viola

Hanna Maria Semper

Ruta Kuļikovska

Teele-Liis Tiidor

Anna-Helena Inno

Natalia Berestenko

Kristjan Kannukene

Rain Vilu

Tšello

Juho Henrik Ahmas

Andres Metspalu

Teodor Juko Hiiemaa

Niklas Schröder

Daniel Allan Chapkovski

Kontrabass

Tuomas Apeli Haapalainen

Rena Selliov

Martin Onoper

Martin Kullamaa

OOTAME KUULAMA

müriaadFEST

14.–20.11

P 14.11 kell 20.00 / EMTA *black box* / tasuta pilet Fientast

Jazz akadeemias

Tõnu Naissoo 70

EMTA jazzmuusika eriala üliõpilased

E 15.11 kell 19.00 / EMTA suur saal / tasuta pilet Fientast

Ajast aega XXIV

„Homage à Saint-Saëns“

Freya Frischknecht (flööt), Laura Veroli (klarnet), Kanako Tajimi (klaver),
Lilya Usmanova (oboe), Mari-Liina Ruusmaa (klaver), Liidia Ilves (klaver),
Helina Sommer (viul), Maria Elonen, (flööt), Anni Ritson (klarnet),
Alexey Savinkov (oboe), Nariman Amiraslanov (klaver)

Kavas Saint-Saëns

Vaata kogu programmi emtasaalid.ee/myriaadfest

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasaalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia